

ADVIES
van de Adviescommissie
Familie- en Jeugdrecht van de
Nederlandse Orde van Advocaten

Inzake:

Conceptwetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering teneinde nader inhoud te geven aan het beginsel van openbaarheid van de behandeling van zaken betreffende personen- en familierecht

Inleiding

Het hierboven vermelde wetsvoorstel in concept van de Minister van Justitie strekt er toe de nationale regelgeving in overeenstemming te brengen met het EVRM en in het bijzonder met de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens over art. 6 terzake het recht op een openbare behandeling ook in personen- en familierechtzaken, waarbij op dit recht wel weer uitzonderingen zijn toegestaan.

Overeenkomstig het huidig Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv) vindt de behandeling van alle bodemprocedures terzake het personen- en familierecht en scheidingszaken plaats achter gesloten deuren (artt. 803 jo 818 lid 6 Rv), zulks zonder enige uitzondering. Teneinde de nationale regelgeving, en in het bijzonder de bepalingen in Rv, in overeenstemming te brengen met de rechtspraak van het Europese Hof wordt voorgesteld art. 803 Rv aan te passen, in dier voege dat op de bestaande hoofdregel uitzonderingen mogelijk zijn.

Van de gelegenheid wordt door de Minister gebruik gemaakt om op kort-gedingprocedures, die op grond van de hoofdregel ex art. 27 Rv immer openbaar zijn, bij familierechtelijke kort gedingen de bijzondere regeling ex art. 803 Rv van toepassing te doen zijn.

De voorgestelde aanpassingen zien op een tweetal wetsartikelen te weten art. 254 en art. 803 Rv.

Algemene opmerkingen ten aanzien van de wijzigingsvoorstellen

Aanpassing art. 803 Rv:

De Adviescommissie oordeelt het juist om Rv in overeenstemming te brengen met de rechtspraak van het Europese Hof terzake de mogelijkheid dat ook personen- en familierechtzaken in het openbaar worden behandeld.

De Adviescommissie stemt zeker in met de keuze voor de hoofdregel dat de behandeling van familierechtelijke zaken in beginsel plaatsvindt met gesloten deuren, op welke hoofdregel uitzonderingen mogelijk zijn (en niet andersom). Dit gekozen uitgangspunt zal zo veel mogelijk onwenselijke discussies voorkomen en daarmee bij de procespartijen rust geven in voor hen meestentijds emotioneel geladen zaken.

Aanpassing art. 254 Rv terzake kort-gedingprocedures:

Alhoewel in de praktijk, voor zover bekend, niet is gebleken van problemen daar waar kort-gedingprocedures in familie zaken standaard, na ambtshalve rechterlijk bevel per zaak, met gesloten deuren worden behandeld, onderschrijft de Adviescommissie het uitgangspunt om de wetgeving nu in overeenstemming met de bestaande praktijk te brengen.

Artikelsgewijze toelichting / opmerkingen

A. Artikel 254 Rv met nieuw toe te voegen lid 5:

de Adviescommissie kan zich geheel verenigen met de toevoeging van het voorgestelde nieuwe lid en met de geformuleerde regel.

B. Artikel 803 Rv de toevoeging van een nieuw 2^e lid:

het nieuw geformuleerde lid 2 lijkt qua formulering op de tweede zin van art. 27 lid 1 Rv met dien verstande dat de redactie in 803 lid 2 Rv enigszins is aangepast.

Voor de leesbaarheid van het navolgende wordt geciteerd het relevante deel van art. 27 lid 1 Rv en het voorstel voor art. 803 Rv (nieuw) waarna een viertal min of meer redactionele opmerkingen volgt.

Artikel 27 Rv

1. De terechtzitting is openbaar. De rechter kan evenwel gehele of gedeeltelijke behandeling met gesloten deuren of slechts met toelating van bepaalde personen bevelen: ... etc.

Artikel 803 Rv nieuw

1. De behandeling geschiedt met gesloten deuren.

2. De rechter kan ambtshalve of op verzoek van de verzoeker of een belanghebbende bepalen dat de behandeling geheel of gedeeltelijk openbaar is of dat bepaalde personen zijn toegelaten tot de behandeling, tenzij een in artikel 27, eerste lid, genoemde grond zich daartegen verzet.

Viertal opmerkingen over art. 803 Rv:

1. Art. 803 lid 2 Rv (nieuw) is een uitzondering op art. 803 lid 1: "De behandeling geschiedt met open deuren."
Het lijkt aan te bevelen de uitzondering van lid 2, ten opzichte van lid 1, ook in de formulering te doen doorklinken (evenals in art. 27 lid 1 Rv is geschied) door de toevoeging van "evenwel": De rechter kan *evenwel* ... etc.
2. De tekst van art. 27 Rv kent geen beperking ten aanzien van degene(n) die afwijking van de hoofdregel zou(den) kunnen verlangen. Art. 803 lid 2 nieuw kent wel een beperking: .. *ambtshalve of op verzoek van de verzoeker of een belanghebbende* kan een openbare behandeling worden bepaald. Men kan zich afvragen of daar waar bij art. 803 het belang van openbaarheid aan de orde is, de wettelijk bepaalde beperking van degenen die openbaarheid zouden kunnen verzoeken, niet achterwege zou behoren te blijven.

3. De redactie in het voorgestelde nieuwe tweede lid van 803 Rv: "*..... bepalen dat de behandeling geheel of gedeeltelijk openbaar is of dat bepaalde personen zijn toegelaten tot de behandeling*"

Uit deze tekst valt niet af te leiden of de geheel of gedeeltelijk openbare behandeling ziet op ofwel de te behandelen onderwerpen dan wel op de personen die de behandeling geheel of deels zouden kunnen bijwonen. Gezien het vervolg van de bepaling lijkt het dat de gehele of gedeeltelijke behandeling ziet op een mogelijke beperking van de bij te wonen onderwerpen; dat zo zijnde kan de vraag worden gesteld of ter voorkoming van mogelijke discussie de bepaling niet zou dienen te luiden: "... bepalen dat de behandeling geheel of gedeeltelijk openbaar is of dat bepaalde personen zijn toegelaten tot de behandeling *of een deel daarvan ...*".

4. De bewoordingen van de artikelen 27 lid 1 respectievelijk 803 lid 2 Rv verschillen daar waar is opgenomen dat de rechter een behandeling met gesloten deuren kan *bevelen* respectievelijk een openbare behandeling kan *bepalen*. De Memorie van Toelichting laat zich niet uit over dit verschil in bewoordingen. De Adviescommissie gaat ervan uit dat hier de tijdgeest een rol speelt. Indien er bewust voor een verschil in bewoording is gekozen, verdient het wellicht aanbeveling de argumentatie daarvoor op te nemen in de Memorie van Toelichting.

Conclusie

De Adviescommissie onderschrijft de voorgestelde aanpassingen van de artikelen 254 en 803 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Wellicht kan nog aandacht worden besteed aan het viertal hiervoor vermelde veeleer redactionele opmerkingen.

Den Haag, 31 mei 2010

De Adviescommissie Familie- en Jeugdrecht
van de Nederlandse Orde van Advocaten

M.G.F. van Voorst tot Voorst
Voorzitter